

Alternativ jul har firats på Huset sju år i rad. I år måste det inställas.

Det är beklämmande att man från ansvarigt politiskt håll kunnat vara så konsekvent passiv när det gäller att vidga synen och finna alternativa lösningar såväl lokalmässigt som ekonomiskt för Föreningen Huset i Örebro. Från kulturnämndens sida har man heller inte visat någon lyhördhet gentemot föreningen, trots att kulturnämnden stöder den statliga kulturpolitiken, som Huset försöker förverkliga. Det skriver Claes Gabrielson, fd ordförande i Föreningen Huset.

Claes Gabrielson, artikelförfattaren, agiterar för ett bevarande av Huset.

Huset förnyar kulturlivet men får inte anslag nog!

ATT GEMENSAMT julfirande, som ingått som en del i Föreningen Husets arbete på Manillag, sju år i rad, uteblir i år är beklagligt.

En del av förklaringen ligger i det faktum att det saknas en övergripande syn från ansvarigt håll inom kommunen på föreningens arbete, funktion och betydelse för kulturlivet i Örebro.

Det hela startade i början av 70-talet, då man bl a ordnade Gärdesfesterna i Stockholm. Begrepp som allaktivitet, Gamla Bro, Hagahuset var nya och tämligen okända.

Jazz- och bluesklubben Power House hade just fått "nya" lokaler i en gammal yrkesskola på Manillag, 3 och så smått börjat med sin verksamhet.

Något senare togs kontakter med en grupp som kallade sig Ny gemenskap och det första gemensamma julfirandet Alternativ jul som det då kallades, arrangerades -71 på Huset.

Entusiasm

Det är på våren efter detta som idéer och diskussioner tar ordentlig fart bland besökare på Power House och bland en mängd andra intresserade.

Det talades om att utvidga verksamheten inom huset. Att inte bara syssla med ett passivt musiklyssnande utan ta vara på den inneboende skaparlusten hos varje människa. Det fanns, ansåg många, alltför många ställen dit man kom och allt var färdigt och serverat, det här skulle bli annorlunda och vara öppet och tillgängligt för alla. Många reagerade mot kommersialismen och konsumtionshysterien i samhället.

Entusiasm och i någon mån naivitet förekom i stora mängder.

Kaféverksamhet, ett breddat musikutbud, cirkel i måleri och teckning och en filmverksamhet drogs igång. Samtidigt fördes många, långa diskussioner om ekonomi, bildande av en förening, bidrag, oberoende, målsättning och funktion m.m.

Folkets kultur

Första maj -72 bildades föreningen Huset. Man antar stadgar och en målsättning som bl a inne-

håller de grundtankar om en folkets kultur som haft en central betydelse för arbetet under alla år.

Många var nog omedvetna om att den tron på människans inneboende lust till aktivitet och rationellt handlande för att påverka sin miljö, som målsättningen var ett uttryck för, också förekom hos folkrörelsernas framväxt vid sekelskiftet.

Och vem visste då att man ett par år senare vid invigningen av kulturhuset i Stockholm hade en liknande inställning:

"Kulturhuset skall inte vara stängt för någon någonsin och vem som helst bör beredas möjlighet att påverka atmosfären och verksamheten där. Den faktiska demokrati som samhället i sin helhet strävar efter att skapa för varje enskild individ bör vara utgångspunkten för förverkligandet av kulturhuset. Det bör vara en utgångspunkt för mänsklig samvaro".

Enkel organisation

Organisatoriskt fungerade Huset mycket enkelt.

En arbetsgrupp skötte huset under veckorna. Den valdes av och var underställd regelbundna stormöten, dit alla intresserade kunde komma. Det fanns också en formell styrelse på tre personer som naturligtvis också var underställd stormötesbesluten.

Denna mycket enkla organisationsform har i stort sett använts hittills i husets arbete. Den verksamhet som kom igång är synnerligen svår att ge rättvisa åt genom en summarisk beskrivning.

Linnea Stenqvist, då vice ordf i kulturnämnden, så i ett enkätsvar inför valet -76, att föreningen hade en imponerande mångsidig verksamhet, som egentligen var idealet för vad en kulturell förening bör ha på sitt program.

En av de riktigt bra aktiviteterna som kom igång tidigt utöver kaféverksamheten var familjesöndagarna (något som nu förekommer hos flera grupper i Örebro). Vidare förekom filmvisningar, skapande dramatik, teckning-måleri, keramik, barnaktiviteter, teater, olika typer av dans, debatter, poesi-aft-

nar, div. studiecirklar, utställningar, musikverksamhet.

Dålig ekonomi

Ekonomiskt var det från början mycket problematiskt.

Lokalerna var gamla och utslitna och tycktes ständigt vara i behov av förbättringar. Lokalerna förvaltades av fastighetskontoret. Ändå kostade dessa föreningen Huset dryga summor varje år enbart i hyra.

Huset, som var en förening, fick alltså söka sedvanliga föreningsbidrag från fritidsnämnden, där antalet registrerade medlemmar under en viss ålder var avgörande för hur mycket pengar som skulle utgå till verksamheten.

Det har inneburit att Huset, som till största delen sysslat med en öppen verksamhet där inget medlemstvang förekommit, erhållit ett verksamhetsbidrag som inte ens räckt till att täcka hyreskostnaderna.

Hur är det möjligt är ut och är in?

Trångsynt

Detta har emellertid upplevts och upplevs inte bara som ett ovanligt trångsynt sett att se på Husets arbete och betydelse utan också som ett uttryck för en avsaknad helhetssyn på den funktion som föreningen haft i Örebro kulturliv.

Nyligen kunde vi i ett TV-program om den svenska musikrörelsen se och höra om liknande problem med ekonomi och rivningshotade lokaler som förekom på flera ställen runt om i landet.

Vår egen Anders Clason, ordf. i statens kulturråd, svarade på frågan, vad man skall göra från kulturrådets sida gentemot de fria gruppernas situation, bl a att man skulle utreda vad som händer på regional nivå. Huset strävanden är ett exempel på vad som händer och det bara ett par kvarter från hans vanliga arbetsplats på Allehanda.

Fria grupper

Det är ingen hemlighet att verksamheten periodvis varit mycket låg, delvis beroende på den ständiga osäkerhet det innebär att inte veta om det finns en vilja till all-

varlig förståelse, intresse och ekonomiska bidrag från kommunens sida för den fortsatta verksamheten.

Trots de tidigare nämnda aktiviteterna är det ett faktum att i den mån det funnits sk "Fria grupper" i Örebro så har Huset på ett eller annat sätt varit inblandat och fungerat som en slags plattform för dessa.

Ett par exempel på verksamheter som haft sin början på Huset är:

- Folkets Bio, som nu visar film på Tunnbindaren och även sysslar med en kringresande verksamhet.
- Fotograficentrum som nu har ett eget galleri på Järntorgsgatan.
- Dansgruppen Dansdosan som nyligen fått statligt kulturstöd.
- Många unga konstnärer har debuterat med utställningar där. Tilläggas kan att flera temaveckor om könsroller, kriminalvårds- och invandrarfrågor, kulturpolitik, dikt- och musikhäften, tidningar, repetitionslokaler, regelbunden konsertverksamhet kommit till stånd genom föreningens arbete.

Konsekvent passiv

Det är beklämmande att man från ansvarigt politiskt håll kunnat vara så konsekvent passiv när det gäller att vidga synen och finna alternativa lösningar såväl lokalmässigt som ekonomiskt för föreningen.

Inte heller har man från kulturnämndens håll under åren visat någon större lyhördhet gentemot föreningens problem. Ändå säger man sig stödja den statliga kulturpolitiken som bl a ska

- Medverka till att skydda yttandefriheten och skapa verkliga förutsättningar för att den skall kunna utnyttjas.
- Ge människor möjligheter till egen skapande aktivitet.
- Motverka kommersialismens negativa verkningar.
- Utformas till eftersatta grupper erfarenhet och behov.
- Möjliggöra konstnärlig och kulturell förnyelse.

Hur man än väljer att betrakta föreningens betydelse är det svårt att komma ifrån den funktion Huset haft och har när det gäller

att med små medel på ett enkelt sätt, försöka förverkliga några kulturrådets ambitioner.

Nedgångna hus

Huset har under hösten utvecklat ett samarbete med förening Kärnhuset som bildats i samband med det sk Wasa-projektet.

En sammanslagning av de två föreningarna är påbörjad.

Att här gå in på de många talade löften och förhandlingar som följt kommit under den tid Kärnhuset existerat, låter sig inte göras.

Kvar står detta. Kärnhuset lokaler på Vasagatan är rivna och man har blivit lovade nya på Vasagatan (Victoria skofabrik).

Kontrakt har skrivits om en lokal, som enligt uppgift är i mycket dåligt skick och det krävs stora summor till ombyggnad och förbättringar, innan man överhuvudtaget kan flytta in.

Det är också klart att Husets lokaler på Manillagatan är mycket nedgångna och dessutom försvårat för att kunna rymma båda föreningarnas verksamhet.

Nya diskussioner

Att arbetet med Gemensamt som sägs stödjas av många - ciala centralnämnden, polisen allmänheten - inte blir av måste uppfattas allvarligt och hoppningsvis kan det bli en början till nya diskussioner om föreningarnas totala situation.

Många orkar inte slita och arbeta ut och är in med den bristande respons och ovilja till omprövning av synen på verksamheten i Örebro som man uppfattar från kommunens sida.

Det är inte bara inom förskolan utan också från ansvarigt politiskt håll man står inför utmaningen att studera, förstå och tuellt avslöja den utveckling som gjorts behovet av föreningarna Huset och Kärnhuset nödvändigt.

CLAES GABRIELSON
Malmgatan
703 54 ÖREBRO